

DUITSLAND “WALD VOR WILD“ OF ”WALD UND WILD“?

*Tekst: Maarten Fijnaut
Foto's: WMH*

In de Staatsforsten werd radicaal ingegrepen in de roodwildpopulatie.

Voor veel jagers zal de jacht in Duitsland en de manier waarop deze geregeld is, een droom zijn. Als men het jagen in Nederland en België met Duitsland vergelijkt, is dat ook geenszins verwonderlijk. Duitsland biedt aan veel jagers prachtige jachtvelden met goede en gezonde wildbestanden, en als jager heeft men vele vrijheden en aanzien. Niet op de laatste plaats hebben we dat te danken aan het Deutscher Jagdschutzverband (DJV) en de Landesjagdverbände, die in het verleden met hand en tand voor de belangen van de jagers en het wild zijn opgekomen. Jagers in Duitsland zijn daardoor altijd een serieuze en gerespecteerde gesprekspartner op het gebied van jacht en natuurbeheer gebleven en ook de samenwerking met grondgebruikers en de Staatsforsten verliep over het algemeen harmonisch. Desondanks is er in Duitsland sinds een aantal jaar een ontwikkeling gaande, die een ernstige bedreiging voor de jacht, zoals wij die nu kennen, vormt.

Kern van deze ontwikkeling is een conflict over grofwild en de invloed daarvan op de ontwikkeling van de Duitse bossen. Volgens sommige bosbouwers, overheden en wetenschappers vormt het grofwild een bedreiging voor de biodiversiteit van deze bossen en is de schade die het grofwild jaarlijks aan bomen veroorzaakt onaanvaardbaar hoog. Meer afschot wordt dan vaak als oplossing aangedragen en in sommige gebieden is dat ook niet geheel onterecht. In het overgrote deel van de gebieden ligt het echter veel genuanceerder. De schade is daar waarvoorloosbaar of niet (alleen) het gevolg van een te hoog wildbestand, maar bijvoorbeeld ook van een te hoge recreatiedruk. Vanzelfsprekend ontstaan in dergelijke gebieden knel- en wrijvingspunten met jagers, die niet zonder meer van plan zijn hun wildbestanden te reduceren. De discussies die uit dat interessenconflict voortvloeien zijn in principe van alle tijden en met de oplossingen en afschotplannen die er in de praktijk uit resulteerden, konden meestal alle betrokken

partijen leven. Helaas is dat sinds een aantal jaar steeds minder het geval, omdat bepaalde instanties en verenigingen voortdurend olie op het vuur gooien en de betrokken partijen bewust tegen elkaar uitspelen. Met name het wild is daar in toenemende mate de dupe van geworden en een domino-effect dreigt. Als deze ontwikkeling niet gestopt wordt, zijn niet alleen de wildbestanden in gevaar, maar ook de positie van jagers en hun verenigingen dreigt ernstig aangetast te worden.

De discussie is ontspoord

De hele discussie is enige jaren geleden ontspoord door een verandering van het Waldgesetz in de Duitse deelstaat Bayern. Bij deze verandering werd het principe "Wald vor Wild" in de wet verankerd. Helaas bleek deze verandering niet alleen van theoretische aard te zijn, maar ook in de praktijk gevolgen voor de omgang met wild en jagers te hebben. Afschotplannen voor ja-

“Desondanks is er in Duitsland sinds een aantal jaar een ontwikkeling gaande, die een ernstige bedreiging voor de jacht vormt.”

gers werden, ondanks dalende schade aan de bossen, stelselmatig verhoogd en in de Staatsforsten werd radicaal ingegrepen in de roodwildpopulatie. Bovendien werd het Bayerische Jagdverband, dat met bijna 45.000 leden 93% van de jagers in Bayern vertegenwoordigt, in toenemende mate buiten spel gezet. Van een hetze tegen jagers door overheid en Staatsforst leek sprake te zijn en

invloed moeten hebben als het Bayerische Jagdverband. De invloed van het grondbeginsel 'Wald vor Wild' reikte daarmee verder dan men ooit had kunnen vermoeden. Na een publicatie van het Duitse tijdschrift Wild und Hund over deze stukken heeft de verantwoordelijke minister zich ervan gedistantieerd en ze voor ongeldig verklaard, maar de betrokken personen zitten wel nog steeds

in jachtvelden terecht te komen, waar ÖJV-leden de scepter zwaaiden. De eerste keer viel mij, nog onbekend zijnde met het ÖJV, met name het volledige ontbreken van wild op. Gelet op het feit dat de organisatoren vóór de jacht nog van een groot overschot aan "kleine rode bomenetertjes" en "grote rode bomeneters" spraken, was dat op zijn minst merkwaardig te noemen. Enige jaren

“Het enige wat het ÖJV nog van deze partijen onderscheidt, is de voortdurende roep naar meer afschot van grofwild.”

helaas werd dit door interne stukken van het Bayerische Staatsministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Forsten, die begin 2010 uitlekten, ook bevestigd. Uit de uitgelekte stukken bleek dat een groep ministers en ambtenaren bewust bezig was het traditionele beeld van de jacht te demonteren en te vernietigen. "De niet-inzichtelijke jagers en hun ondoorzichtelijke structuren" zouden immers de grootste hindernissen voor een goede structuur van de bossen zijn. Binnen dit kader had men zich daarom onder andere ten doel gesteld de goede samenwerking tussen jagers en bosbezitters planmatig te ontvlechten. Ook zou in de toekomst het Ökologischer Jagdverband (ÖJV) evenveel

op hun plaats en hun inzichten zullen zich niet principieel veranderd hebben. De donkere wolken boven Bayern zijn dus nog niet verdwenen.

Ökologische Jagdverband bedreiging voor jagers

Op deze plaats is het tijd om even uit te wijden over het, in de vorige alinea genoemde, Ökologische Jagdverband. Deze jagersvereniging is, ondanks het feit dat haar naam anders doet vermoeden, één van de grootste bedreigingen voor de jacht in Duitsland. Gedurende mijn jagersleven heb ik twee keer het 'genoegen' gehad op uitnodiging

later kwam ik, inmiddels bekend met de praktijken en de ideologie van het ÖJV, op een jacht in het Harzgebied en bij aankomst op de verzamelplaats stelde ik vast, dat een deel van de Försters hoedbanden van het ÖJV droeg. Tijdens de gebruikelijke toespraak van de jachtleider, ook van zo'n hoedband voorzien, werd allereerst verteld dat, ondanks de schoontijd voor reebokken, op alle reewild geschoten kon worden, zonder het aan te spreken. Er waren immers al 250 bokken in het Forstamt geschoten, dus de kans dat er nog een bok rondliep was toch al erg klein, en als hij op het tableau zou komen, was dat niet erg. Vossen waren niet vrij, omdat die reekitsen aten en voor de rest kon ook op alle rood- en zwartwild geschoten worden. Bij het onderwerp veiligheid werd alleen opgemerkt dat we voorzichtig moesten zijn. Als we elkaar zouden doodschieten, interesseerde hem dat niet, maar zijn medewerkers en hun honden moesten 's avonds wel gezond naar huis toe. Daarna volgde nog de mededeling dat we er die dag niet waren om naar het wild te kijken, en ten slotte werden we naar onze posten gebracht. Na mezelf gezworen te hebben die dag de trekker niet aan te raken en de volgende keer bij alles wat naar ÖJV riekt direct in de auto te stappen, besloot ik uit nieuwsgierigheid te blijven. Wat volgde was een jacht waarbij een Förster, op de post naast me, uit alle hoeken en standen op vluchtig en hoog vluchtig ree- en roodwild schoot. Na de drift kreeg ik allereerst een enorme uitbrander, omdat ik daaraan niet meegedaan had en mijn buurgeweef trof hetzelfde lot, omdat hij een reebok, die onder zijn zit stond, niet geschoten had. Tableau werd niet gelegd, omdat "die troep" direct naar de wildhandel ging en daarmee was de 'jachtdag' ten einde. Inmiddels zijn in Duitsland vergelijkbare ver-

Tableau werd niet gelegd.

halen geen zeldzaamheid meer en de berichten over radicaal leeggeschoten Forstamten stapelen op zich. Als lezer hoeft u nu weliswaar geen angst te krijgen om bij Forstamten te jagen, want voor een heel groot deel zijn die jachten erg goed, maar als er drukjachten gratis of voor weinig geld aangeboden worden, is het toch beter even te informeren naar de aanbiedende partij.

Ideologie van het ÖJV

Met de ideologie van het ÖJV is het helaas ook al niet veel beter gesteld. Weliswaar probeert men in publicaties met mooie woorden de daadwerkelijke bedoelingen enigszins te verbloemen, maar nadat de voorzitter op een congres over jachtrecht letterlijk gezegd heeft dat de jagers in Duitsland een zwarte kudde vormen, moge duidelijk zijn dat we uit deze hoek niet op steun hoeven te rekenen. Integendeel. Uit bijna elk voorstel van ÖJV-zijde is tussen de regels door een ware haat tegenover 'traditionele' jagers en grofwild te lezen. De vorderingen en retoriek van deze vereniging zijn vergelijkbaar met die van organisaties die vijandig tegenover de jacht staan en met dergelijke organisaties wordt ook openlijk gesympathiseerd. Ook de voorliefde voor semi-wetenschappelijke en subjectieve onderzoeken wordt met deze organisaties gedeeld, evenals het ontbreken van interesse in een zakelijke dialoog met jagers en hun verenigingen. Het enige wat het ÖJV nog van deze partijen onderscheidt, is de voortdurende roep naar meer afschot van grofwild, om zo de bossen te beschermen. Als het aan het ÖJV ligt dan zal jacht uiteindelijk alleen nog plaatsvinden om schade aan bossen te bestrijden en binnen die opvatting past het ook dat de jacht op roofwild, het leggen van een tableau, het ophangen van trofeeën en andere jachtgebruiken en -tradities, als belachelijk gezien worden.

Als lezer zult u zich waarschijnlijk afvragen waarom een dergelijke vereniging, die minder dan 1% van de Duitse jagers vertegenwoordigt, het vermelden waard is, maar helaas is de invloed van deze vereniging steeds groter aan het worden. De ideologie past namelijk perfect in het groene-dictatuur-concept van linkse partijen en natuurbeschermingsorganisaties. Deze zijn er dankbaar voor dat zelfs 'de jagers' hun argumenten steunen en zien het als een legitimatie voor verdere wetgeving om de jacht te beperken. Ook die bosbezitters, ambtenaren en Staatsforsten, die enkel en alleen op zoek zijn naar winstmaximalisatie, en daarbij de uitroeiing van het grofwild op de koop toe nemen, sympathiseren met het ÖJV. Vele leden van het ÖJV komen uit deze kringen en men laat zich graag over en weer inspireren. Daarmee zijn we dan ook weer terug bij het thema 'Wald vor Wild'.

Vorig voorjaar zijn in een aantal Forstamten in de deelstaten Thüringen en Brandenburg al proeven opgestart (toevallig geleid door een aan het ÖJV gelieerde professor) met ondersteuning van overheid en Staatsforst. Daarbij kunnen reebokken tot 15 januari geschoten worden, zodat men zich, volgens eigen zeggen, puur op het schot kan concentreren in plaats van op het aanspreken en de kwaliteit van het gewei. Niet lang daarna begon het ook op centraal niveau onrustig te worden. Met de publicatie van het onderzoek 'Der Wald-Wild-Konflikt', uitgevoerd door het 'Bundesministerium für Naturschutz' in samenwerking met de 'Arbeitsgemeinschaft Naturgemäße Waldwirtschaft' (een aan het ÖJV gelieerde organisatie) werden nu jagers in heel Duitsland in een hoek gedrukt. Hoofconclusie van het onderzoek was, dat de te hoge wildbestanden in heel Duitsland een gevaar voor ecologische en natuurlijke bossen waren, dat de wildschade aan bos-

sen veel te hoog was, evenals de kosten om wildschade af te weren. Schuld voor de te hoge populatie waren natuurlijk de jagers die veel te weinig schieten, en de oplossing lag, het was te verwachten, in meer afschot.

Wild de oorzaak van te weinig natuurlijk bos?

Hoe een dergelijke conclusie mogelijk is in een land, waarin jaarlijks bijna 200 vierkante kilometer bos bij komt en waar juist de politiek van de Staatsforsten en de private grootgrondbezitters ertoe bijdraagt dat de meeste bossen zich verre van natuurlijk ontwikkelen, is onbegrijpelijk. Decennia lang heeft men op grote schaal snel groeiende monoculturen boven heterogene loofbossen verkozen. Monoculturen die ook nog regelmatig van onderen opgeschoond worden, zodat de heren beter met de harvester door het bos kunnen rijden. Van natuurlijke bossen is daarbij geen enkele sprake. Dat het wild er nu plotseling de schuld van krijgt, dat er te weinig natuurlijk bos in Duitsland zou ontstaan, is niet alleen een grove brutaliteit, maar ook een ernstige reden voor twijfel aan de objectiviteit van de onderzoekers. Die twijfel wordt versterkt door de grote discrepantie die er bestaat tussen het bovengenoemde onderzoek en een vrijwel gelijktijdig uitgegeven publicatie van hetzelfde Bundesamt für Naturschutz. In deze publicatie over de risicofactoren voor het bos staat namelijk de bosbouw zelf met 70% op de eerste plaats, gevolgd door uitlaatgassen met 40%. Wildschade en invloed van de jacht komen pas op plaats 14 met een risicofactor van 15%. Wat de onderzoekers van het Wald-Wild-Konflikt tot hun conclusie heeft doen komen, kunnen we alleen maar vermoeden, maar feit is wel dat een dergelijk onderzoek in goede aarde valt bij naar winst strevende private en publieke bosbouwers,

Moeflons in Duitse bossen, hoe lang nog?

Schuld voor de te hoge populatie waren natuurlijk de jagers.

en ook bij bepaalde organisaties die al sinds jaren een gerichte campagne tegen de jacht voeren. Laatstgenoemden zijn net als hun geestverwanten in Nederland, niet geïnteresseerd in de grondigheid van wetenschappelijke onderzoeken. De hoofdzaak is: men heeft een stok om jagers mee te slaan. Met dit onderzoek hebben ze er weer zo eentje cadeau gekregen.

Ook nu weer zult u zich als lezer misschien weer afvragen, waarom men zich over een dergelijk onderzoek druk moet maken, maar helaas bestaat daar een reden voor, zoals bijvoorbeeld een recent wetsontwerp uit de deelstaat Saarland laat zien. In het Saarland zitten "die Grünen" (vergelijkbaar met Groen-Links in Nederland) in de coalitie en die hebben onder andere de staatssecretaris voor milieu geleverd. Deze staatssecretaris, tot 2009 nog voorzitter van het ÖJV Saarland, kwam eind 2010, ondanks enorme kritiek van jagerszijde, met een voorstel voor een nieuwe Jachtwet. Welke jagersvereniging zijn stempel op het voorstel, dat deels gelegitimeerd wordt met het Wald-vor-Wild principe, gedrukt heeft, laat zich raden. Het was in ieder geval niet het Landesjagdverband. Er kwam een voorstel tot opheffing van het verbod op de drijfjacht op roodwild (niet te

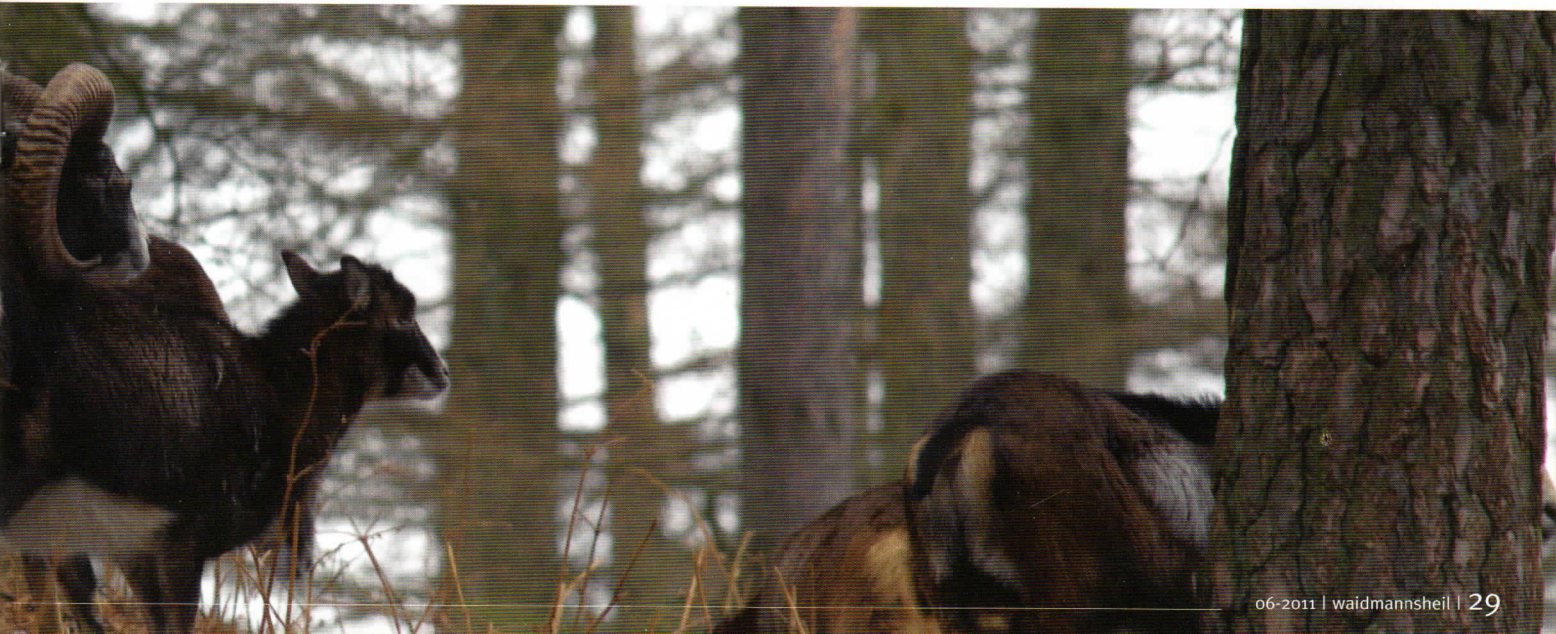
verwarren met de toegestane drukjacht op roodwild). Ook kwam er een voorstel tot het opheffen van de begrenzing van het aantal kogels in semi-automatische wapens bij de jacht op grofwild. Daarnaast een voorstel tot het toestaan van vallenjacht op zwartwild én ook nog een voorstel tot het bejagen van grofwild in de schoontijd, als er schade aan aanplantingen dreigt. Dit alles kan natuurlijk maar van één kant komen. Het betreft hier weliswaar een wetsvoorstel dat er in deze vorm niet doorheen zal komen, maar de jagers in het Saarland zullen, gelet op het feit dat bij de voorbereiding van het wetsvoorstel hun mening niet eens gevraagd werd, toch niet ongeschonden uit de strijd gaan komen.

Verkiezingen consequenties voor de jacht.

Ook in andere deelstaten dreigt een soortgelijk scenario. Gelet op de politieke situatie in Duitsland én de onvrede die er momenteel heerst over de landelijke coalitie van Christen Democraten en Liberalen, ziet het er naar uit, dat de Groenen bij de aanstaande verkiezingen in een aantal deelstaten winst zullen gaan boeken. Het ligt dan in de lijn der verwachtingen dat deze partij dan ook in meer-

dere deelstaten in de coalitie zal komen, omdat hetzij de Sociaal Democraten, hetzij de Christen Democraten haar nodig hebben voor een meerderheid. Het ÖJV dat een innige verhouding met de Groenen heeft, zal zich dan in ieder geval in de handen wrijven met een nog sterkere makker in de strijd tegen jagers en grofwild.

Natuurlijk zitten het Duitse Jagdschutzverband, de Landesjagdverbanden en de Duitse tijdschriften niet stil, maar vijanden die door wetenschappers, ambtenaren, bosbouwers en een deel van de politiek gesteund worden, zijn moeilijk te bestrijden. Als je dan ook in je eigen gelederen nog mensen hebt, die weliswaar niet uit ideologie, maar uit onkunde en hebzucht de vinger krom maken op alles wat beweegt, maakt dat de strijd niet makkelijker. Met name op dat punt kan ook een deel van de Nederlandstalige jagers zich eens achter de oren krabben. Het gaat hier namelijk om veel meer dan het welzijn van dieren en de goede naam van Nederlandse en Belgische jagers. Wij als jagers, of we nu Duitse, Belgische of Nederlandse jagers zijn, zullen het goede voorbeeld moeten geven. Daarbij gaat het niet alleen om weidelijk jagen, maar ook om het correct vervullen van het afschotplan en het vermijden van excessen met het voeren van wild. Het ÖJV laat namelijk geen kans onbenut om 'traditionele' jagers terecht of onterecht in een kwaad daglicht te stellen, om zo bij het grote publiek en de politiek in de gunst te komen. De 'progressieve' 'jagers' van het ÖJV staan te popelen om hun denkbeelden tot norm te verheffen en net als het Bundesjagdverband of de Landesjagdverband een serieuze gesprekspartner te worden. Mocht het zover komen, dan zullen we als jagers in Duitsland op een ongekende manier in de hoek gedrukt worden en gaat het Duitse grofwild hele zware tijden tegemoet. 🐾

Tekst: Gerwen Pelgrum

Foto's: PVM

AANLEG VAN WILDAKKERS

De maand maart is een mooie tijd om eens na te gaan denken om wat diversiteit in uw jachtveld aan te brengen. Dit kunt u bijvoorbeeld doen door het aanleggen van een wildakker. Het zal jagers en wildbeheerders niet onbekend zijn, dat door biotoopverbeterende maatregelen in het jachtveld de aantrekkingskracht voor wild sterk verbeterd kan worden. Het is niet alleen zaak om wildakkers aan te leggen op plaatsen waar gejaagd wordt. Ook in zgn. rusthoeken en vooral in velden waar veel roodwild zit is dit belangrijk. Roodwild is namelijk erg gevoelig voor verstoring.

Door de grootschalige en vaak intensieve vorm van landbouw blijft er vaak minder voedselaanbod en schuilmogelijkheid voor het wild over. Dit geldt vooral in de wintermaanden en dan vooral voor het kleinwild. Een wildakker kan ook helpen bij het voorkomen van schade aan land- en bosbouw. Denk vooral ook aan schiltschade in het bos. Door monocultuur in de bosbouw (bijvoorbeeld grove den zonder ondergroei) ontbreekt voedselaanbod. We zien dit vooral in voormalig Oost-Duitsland.

Daarom is het verstandig om uw jachtveld eens goed te bekijken of en zo ja waar er een wildakker aangelegd kan worden. Als er landbouwgronden in uw veld liggen, praat dan ook eens met de plaatselijke boeren. Zij hebben vaak nog wel eens een hoekje of strookje grond over waar een (kleine) wildakker kan worden aangelegd. Ook overleg vooraf met de verhuurder van uw jachtveld is natuurlijk zeer aan te bevelen. Ook het aanleggen van zoelplaatsen, uiteraard voor zover de omstandigheden dat toelaten, is gewenst en bevordert tevens de aantrekkingskracht op wild.

April en mei zijn de maanden om wildakkers aan te leggen. Juli en augustus zijn bij uitstek geschikt om wintermengsels in te zaaien met bladkoolgewassen.

Waar leg ik een wildakker aan?

Het succes van een wildakker begint altijd met een goede voorbereiding. Een goede inventarisatie van de terreinomstandigheden is natuurlijk erg belangrijk. Zoek bij voorkeur naar zonnige plekken in uw jachtveld, met 3 à 4 uur zon per dag. Hoe meer zonlicht een plant krijgt, hoe meer suikers hij maakt en zulke planten zijn geliefd bij grofwild. Dit zijn namelijk fijnproevers. U kunt ook wildakkers aanleggen op brandgangen, langs akkerranden of op open plekken in het bos waar voldoende licht komt. Ook kan vaak in de berm naast bospaden b.v. een grasklavermengsel ingezaaid worden.

Gerwen Pelgrum

Werkzaam bij PVM in Lobith als verkoper voor o.a. Wildakker-mengsels

Groothandelsbedrijf in:

- Plantsoen
- Wildakker - floramengsels en graszaden
- Boomzaden
- Materialen voor bos en landschapsbouw

Hobby's: Jagen, vissen en buiten in de natuur bezig zijn.